

1. Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.

(Lucas 23:34)

Daar hangt Jezus aan het kruis. Hij lijdt ondraaglijke pijn. Hem wordt ongelooflijk onrecht aangedaan. Maar Jezus blijft het ene nodige doen. Hij bidt. Ook nu zoekt hij de verbondenheid met zijn Vader. Want hij wil alleen doen wat de Vader hem gezegd heeft.

Om hem heen zijn de mensen: de soldaten, het volk, de leiders. Er wordt gespot, gelachen, geschreeuwd. Het is allemaal buitengewoon onrechtvaardig wat Jezus hier wordt aangedaan. Pilatus had dat onderstreept: 'Ik vind geen schuld in hem.'

Jezus had nu kunnen citeren uit de Psalmen. Bijvoorbeeld uit Psalm 2: 'Bewijs eer aan zijn zoon met een kus, anders ontvlamt zijn woede, en uw weg loopt dood, want bij het geringste ontsteekt hij in toorn.' Of uit Psalm 43: 'Verschaf mij recht, o God, vecht voor mijn zaak. Bescherm mij tegen een liefdeloos volk, vol list en bedrog.' Maar hij doet het niet.

Hij kiest ervoor om niet te oordelen maar om de weg van de vergeving te bewandelen. Ook nu het zijn doodsvijanden betreft. Daar had hij ook onderwijs over gegeven: 'Heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen.' Jezus past nu zelf het koninkrijksonderwijs toe. Want het koninkrijk van God wordt gestempeld door vergeving. Hij zoekt het Vaderhart van God en uit dat hart stroomt volop genade. Vanuit deze overvloed bidt Jezus.

In zijn hart is ook nu bewogenheid. Hij is er nog steeds helemaal voor de ander. Hij peilt wat er in hen leeft. Pure empathie: 'Ze weten niet wat ze doen.'

Als we luisteren naar deze woorden, gaat voor ons de weg van het koninkrijk open. Het is de weg van vergeving die Jezus ons wijst. Ik weet hoeveel moeilijke vragen hier liggen. Kun je iedereen vergeven? Wanneer moet je vergeven? Moet de ander geen schuld erkennen? Maar we kunnen deze vragen pas beginnen te beantwoorden als we ons eerst werkelijk laten raken door wat Jezus hier doet: bidden voor zijn vijanden, niet oordelen maar genade uitdelen.

Jesaja 53 schiet me te binnen, die woorden over de dienaar van Gods koninkrijk:

*Om onze zonden werd hij doorboord,
om onze wandaden gebroken.
Voor ons welzijn werd hij getuchtigd,
zijn striemen brachten ons genezing.*

*Hij liet zich tot de zondaars rekenen.
Hij droeg echter de schuld van velen
en nam het voor zondaars op.*

2. Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn .

(Lucas 23:43)

Jezus hangt tussen twee misdadigers. Bandieten zijn het, met heel wat op hun kerfstok. Het was geprofeteerd: 'Hij is onder de misdadigers gerekend' (Jes. 53:12). Maar ook nu blijft Jezus zijn missie trouw. Hij brengt het koninkrijk nabij. 'Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars' (Mat. 9:13).

Een van de medegekruisigden is geraakt door alles wat er gebeurd en gezegd en geschreeuwd wordt rondom het kruis. Maar hij is vooral geraakt door Jezus. Hij kijkt hem aan. Hij zegt: 'Jezus!' Wat een heerlijke naam: redder, verlosser! 'Denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.' De aanwezigheid van Jezus aan het kruis is voor deze misdadiger een woordeloze uitnodiging: 'Kom naar mij, dan zal ik jullie rust geven' (Mat. 11:28). Jezus bevestigt het: 'Nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.' Met Jezus zijn, dat is: het paradijs, het koninkrijk dat niet met geweld komt, maar in een Geest van zachtmoedigheid.

Maar waar kom ik in dit verhaal voor? Paulus schrijft in Galaten 2: 'Met Christus ben ik gekruisigd: ikzelf leef niet meer, maar Christus leeft in mij.' Ik leer mezelf hier zien als naast Jezus gekruisigd: met al mijn zonden en tekorten, waarvoor ik het oordeel verdien, mag ik naast Jezus hangen en ontdekken dat hij het heeft gedragen en verzoend. Wat het ook is, hoe erg ook, hoe lang ook, het is nooit te erg en nooit te laat in dit leven. Ik leer mezelf hier ook zien als met Jezus gekruisigd: in hem hang ook ik aan het kruis. Dat leert me hoe ik leven mag: in zijn zwakheid, die krachtig is, zachtmoedig en nederig.

Ten diepste gebeurt hier pastoraat! Het beeld van de gekruisigde Heer met naast zich de goede moordenaar is een model voor pastoraat: vanuit eigen zwakheid, niet veroordelend, met de ogen en het hart van Jezus richt ik me op de ander. Het is pastoraat in de sfeer van het koninkrijk: in zwakheid en gebrokenheid dichtbij de ander komen en het paradijselijke koninkrijk laten zien en ervaren.

3. Dat is uw zoon... dat is je moeder.

(Johannes 19:26-27)

Jezus hangt aan het kruis. We bevinden ons op Golgota in het middelpunt van de geschiedenis. Hier gebeuren de allergrootste en allerdiepste dingen. En Jezus vormt daarvan het centrum.

Maar opnieuw valt op dat Jezus niet met zichzelf bezig is, maar met anderen. En we leren weer iets over het koninkrijk: het koninkrijksleven is een leven dat op anderen gericht is. Nu is het Jezus' moeder. Maria. De gezegende onder de vrouwen. Bij de aankondiging van de geboorte van Jezus had ze gezegd: 'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd' (Luc. 1:38). Nu staat ze bij het kruis en ziet ze haar zoon sterven, haar oudste. Haar moederhart scheurt.

Jezus ziet zijn moeder. En het is zijn liefde als zoon voor haar waardoor hij nu bewogen is om haar lot. Maria zal alleen blijven. Maar ze heeft zorg en liefde en aandacht nodig. En daarvoor heeft Jezus zelfs op dit stervensmoment aandacht voor. Ongelooflijk: in het midden van de wereldgeschiedenis, op het moment dat de allergrootste en allerdiepste dingen aan het gebeuren zijn, is Jezus bezig met de zorg voor zijn geliefde moeder. Hij draagt er zorg voor dat het Maria aan aandacht en liefde niet zal ontbreken. 'Dat is uw zoon... dat is je moeder.'

Als Jezus op dit diepe moment van lijden al in staat is om te zorgen voor zijn moeder, hoeveel te meer is Jezus als de verhoogde koning dan niet in staat om voor al Gods kinderen te zorgen! Ook dat is het koninkrijk van God: de liefdevolle zorg van de levende Heer voor al zijn broers en zussen op aarde.

Met woorden van de apostel Paulus: 'Mijn God zal uit de overvloed van zijn majesteit elk tekort van u aanvullen, door Christus Jezus' (Fil. 4:19).

4. Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?

(Matteüs 27:46)

Deze schreeuw van Jezus aan het kruis komt heel diep binnen. Het is een uiting van de diepe stervensnood van onze Heer. Tegelijk geeft het woorden aan wat vele mensen ervaren in hun leven. Want er is heel veel diepe nood en intense eenzaamheid. Tallozen maken dingen mee in hun leven die ze onmogelijk kunnen verbinden met de aanwezigheid van een God die er voor je is.

‘Mijn God, mijn God!’ Deze dubbele uitroep versterkt ook de kracht van deze woorden. Jezus had ze al geleerd van zijn voorvader David. Hij had ze gevonden in de Psalmen. Wist hij al langer dat hij deze woorden zou gebruiken om het uit te schreeuwen aan het kruis? Psalm 22:

Mijn God, mijn God,
waarom hebt u mij verlaten?
U blijft ver weg en redt mij niet,
ook al schreeuw ik het uit.
‘Mijn God!’ roep ik
overdag, en u antwoordt niet,
’s nachts, en ik vind geen rust.

Ook David, de man naar Gods hart, kende de intense ervaring van Godverlatenheid. De Zoon van David volgt hem daarin, maar geeft er ook een grenzeloze verdieping aan. Want Jezus, de koning van de Joden, hangt tussen hemel en aarde in een niemandsland. De aarde heeft hem weggekruisigd. De hemel is gesloten. Onvergelijkbare verlatenheid.

Want hoe herkenbaar het is, toch is het ook anders. Als wij het gevoel hebben dat we door God verlaten zijn, dan is dat gevoel wel echt, maar de realiteit is anders: God is bij ons, hoe dan ook, desnoods in verborgenheid. Maar Jezus was echt verlaten. God was er niet voor hem. De poorten van het koninkrijk waren voor hem gesloten.

Hij liet zich boeien,
om ons vrijuit te laten gaan.
Hij is met smaad overladen,
zodat wij nooit meer te schande worden.
Hij werd onschuldig ter dood veroordeeld,
zodat wij voor Gods rechterstoel worden vrijgesproken.
Hij heeft zijn lichaam aan het kruis laten spijkeren
om de aanklacht tegen ons weg te doen door haar aan het kruis te nagelen.
Hij heeft de vloek die op ons lag op zich genomen
om ons met zijn zegen te vervullen.
Hij heeft zich aan het kruishout tot in de allerdiepste angst van de hel laten verstoten,
opdat wij door God aangenomen en nooit meer door hem verlaten worden.

‘Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?’

Opdat wij nooit meer door God verlaten worden...

Dat is de zegen van het koninkrijk dat open is gegaan omdat het voor Jezus aan het kruis gesloten was.